

Onderwerp	
Realisatie Instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2017	
Nummer	2018/664338
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Stichting Dunamare Onderwijsgroep heeft het jaarverslag 2017 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2017, vast te stellen dat de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in 2017 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Realisatie instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2016 (2017/4420120), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 21 december 2017 is vastgesteld. - Instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2018 (2018/199342), zoals tijdens de gemeenteraadsvergadering van 14 juni 2018 is vastgesteld.
Besluit College d.d. 6 november 2018	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen, dat, op grond van het jaarverslag 2017 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in 2017 in Haarlem heeft gerealiseerd. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs, het raadsbesluit van 15 maart 2007 en de statuten van Stichting Dunamare Onderwijsgroep is de gemeenteraad als extern toezichthouder bevoegd vast te stellen dat deze Stichting de instandhouding van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in Haarlem in 2017 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2017 van het schoolbestuur Dunamare Onderwijsgroep.

Het jaarverslag 2017 (2018708802) is door schoolbestuur Dunamare ter kennisname ingediend.

Stichting Dunamare Onderwijsgroep, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de Wet op Voortgezet Onderwijs, heeft zeven openbare scholen in Haarlem, te weten: Coornhert Lyceum, Daaf Gelukschool, Prof. Dr. Gunningschool (primair speciaal onderwijs), Prof. Dr. Gunningschool (Voortgezet Speciaal Onderwijs), Praktijkschool Oost ter Hout, Paulus Mavo en het Schoter.

In de raadscommissie van 24 mei 2018, waarin de instandhouding van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair onderwijs 2018 op grond van de begroting 2018 besproken werd, is besloten dat de gemeenteraad als extern toezichthouder voortaan eenmaal per jaar op basis van het jaarverslag van het openbaar voortgezet onderwijs, zal vaststellen of de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair onderwijs in Haarlem verzorgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen, dat, op grond van het jaarverslag 2017 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in 2017 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in Haarlem.

4. Argumenten

4.1 Openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs is in 2017 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van programmabegroting 2017. In beleidsveld 1.1. “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: “Meer kansen voor de jeugd om een goede schoolloopbaan te hebben, vanaf voorschoolse periode tot en met voortgezet onderwijs”. Dunamare draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs.

4.2 Openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs vindt verantwoord plaats.

Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 13.745 leerlingen (teldatum 1 oktober 2017) onderwijs op scholen van Dunamare. In Haarlem volgen 3.720 leerlingen (teldatum 1 oktober 2017) openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs op de zeven scholen van Dunamare.

Over het jaarverslag 2017 is met het schoolbestuur op 11 oktober 2018 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2017 in verband met de realisatie van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs en primair speciaal onderwijs
- Ontwikkelen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder de stand van zaken van de herstructurering VMBO-scholen in Haarlem Noord
- Investerings in duurzaamheid in relatie tot het bereiken van de gewenste hoogte van de algemene reserve
- Wezenskenmerken van het openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder samenwerking met andere schoolbesturen

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

4.3 Het jaarverslag 2017 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het jaarverslag 2017 inclusief jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2017, waarbij een transparant beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2017 en het resultaat over 2017 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant van Dunamare heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

In het jaarverslag is het bestuursverslag, het verslag van de Raad van Toezicht en het verslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad opgenomen. In het verslag wordt ingegaan op de missie en visie met betrekking tot de onderwijskwaliteit, het werkgeverschap en het bestuur. In het bestuurlijk overleg over het jaarverslag is stilgestaan bij de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Deze wezenskenmerken zijn niet expliciet in het jaarverslag 2017 genoemd, maar zijn verwoord in artikel 4 van de Statuten van Dunamare. Dunamare geeft aan haar onderwijs op deze grondslag te hebben ingericht (zie bijlage c).

Ook is stilgestaan bij de genomen duurzaamheidsmaatregelen. Er is een energiescan van elke schoollocatie gemaakt om te kijken welke maatregelen genomen kunnen worden. Met de energiemonitoring wordt gemeten of deze de gewenste effecten hebben. Er zijn meters geplaatst om te volgen of een installatie werkt en of het licht op de locatie is uitgedraaid. Er is groene stroom ingekocht. Het energieverbruik is op de scholen verlaagd en 18 van de 24 scholen van Dunamare hebben inmiddels zonnepanelen. Ook wordt er gescheiden afval ingezameld. Projecten voor de bewustwording hierover zijn op scholen gestart.

De jaarrekening 2017 wordt afgesloten met positief resultaat van € 1,0 miljoen. In de begroting van 2017 was rekening gehouden met een negatief resultaat van € 1,296 miljoen. Er is derhalve een positief verschil van circa € 2,3 miljoen. Dit positieve verschil is het saldo van de toename van de baten met € 6,260 miljoen en de toename van de lasten met € 3,960 miljoen. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel wordt verklaard door de in 2017 toegekende hogere rijksbijdragen als gevolg van de indexering van personele lumpsumvergoeding en de groei van het aantal leerlingen. Tegelijkertijd leidde het groter aantal leerlingen ook tot meer formatie en de hieruit voortvloeiende hogere personeelslasten. Ook de cao's leidden tot een aanpassing in de personele lasten. Het positieve resultaat van € 1,0 miljoen is ten gunste van de algemene reserve gebracht. Deze bedraagt per ultimo 2017 € 23,248 miljoen. Ten opzichte van de stand per ultimo 2016 is er sprake van een toename van circa € 0,798 miljoen. Deze toename wordt vooral veroorzaakt door het positieve resultaat in 2017.

Alle scholen reserveren binnen de eigen exploitatie 1% van de reguliere inkomsten uit de rijksbijdrage ter dekking van de tijdelijke tekorten bij andere scholen, waaronder het Schoter en het Coornhert. Bij het Schoter wordt de eerder ingezette stijging van het aantal leerlingen gecontinueerd. Deze positieve ontwikkeling zorgt voor een lager nadelig resultaat als opgenomen in de begroting 2017. Onverwachte extra personeelskosten door langdurig zieke werknemers zijn van

incidentele aard. Ook de noodzakelijke extra facilitering van de laatste fase van onderwijsvernieuwing in de vorm van het onderwijsconcept 'volledig leren' en de aanpak 'positive behavior support (PBS)' dat zich op het versterken van gewenst gedrag richt, is incidenteel van aard. Bij het Coornhert is sprake van een onverwachts nadelig resultaat als gevolg van een gewijzigde structuur van de schoolorganisatie. Dubbele personeelslasten en extra kosten voor interim personeel zijn, net zoals bij het Schoter, van incidentele aard.

In het bestuurlijk gesprek heeft Dunamare aangegeven in samenwerking met Stichting Aloysius voorbereidingen te treffen voor een overdracht van de Prof. Dr. Gunning School speciaal primair onderwijs om een steviger en toekomstbestendig speciaal (basis) onderwijs te realiseren. Separaat zal over deze overdracht een raadsstuk ter besluitvorming worden voorgelegd.

Ook is in genoemd gesprek de stand van zaken van de herstructurering van de VMBO-scholen van Dunamare in Haarlem Noord besproken. Dunamare heeft een voorgenomen besluit genomen om de Daaf Gelukschool, Paulus Mavo en Sterren College samen te voegen tot een nieuwe VMBO school met twee locaties; een locatie in het gebouw van het huidige Sterren College en een kleinere vestiging in Haarlem Noord. Dit besluit ligt ter advisering aan de verschillende betrokken medezeggenschapsraden voor.

Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op school. In dit geval kan de Inspectie voor het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar reserves ten behoeve van het primaire onderwijsproces aanpreken.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, de liquiditeit en de rentabiliteit goed zijn en liggen ruim binnen de geldende bandbreedte in het voortgezet onderwijs. De gewenste hoogte van de algemene reserve ter afdekking van de risico's is op ca € 24,0 mln bepaald. Deze stand wordt naar verwachting in 2018 bereikt en biedt de ruimte om ook in de komende jaren extra in duurzaamheidsmaatregelen te investeren. Door de in 2017 gerealiseerde investeringen in zonnepanelen en de uitvoering van diverse renovatieprojecten in schoolgebouwen is bij de liquiditeit en rentabiliteit sprake van een verlaging ten opzichte van 2016.

4.4 Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2018-2020

In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslaglegging onderwijs (R.J.O.) de 'continuïteitsparagraaf' opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2017, maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie en balanspositie voor het verslagjaar en minimaal drie opeenvolgende jaren. Dunamare heeft conform de voorschriften een gecomprimeerde meerjarenraming voor drie jaar opgenomen. De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de meerjarenbegroting zijn duidelijk toegelicht, zoals de leerlingenaantallen, de raming van de rijksinkomsten op basis van de meest recente

bekostigingsgegevens van de Rijksoverheid, de ontwikkelingen in salariskosten volgende de cao 2017-2018 en de besteding van de nog niet uitgegeven gelden met betrekking tot het Nationaal Onderwijs Akkoord (NOA) voor een kwaliteitsimpuls in het onderwijs tot en met schooljaar 2017-2018.

Op basis van deze paragraaf wordt een positief resultaat van circa € 939.000 in 2018 verwacht. De raming laat zien dat in 2019 tot en met 2020 sprake zal zijn van een positief resultaat van circa € 1,102 miljoen in 2019 tot circa € 0,524 miljoen in 2020. Dunamare streeft naar een gemiddeld exploitatieresultaat van nul gemeten over een periode van 4 jaar. Er is hiervan sprake, met uitzondering van een negatief resultaat van circa 0,9 miljoen in 2016.

Dunamare heeft een uitgebreide risicoparagraaf. In 2017 is, in het kader van professionalisering van het systeem van risicobeheersing en interne controle, een aantal instrumenten verder ontwikkeld. Zo is het risicomanagement nog sterker in de organisatie ingebed en zijn nieuwe systemen voor personeels-, salarisadministratie en managementinformatie aangeschaft.

Een genoemd risico is de daling van het totaal aantal leerlingen, waarbij een lichte groei op korte termijn geprognoseerd is en voor de middellange termijn een krimp verwacht wordt. Deze daling wordt mede veroorzaakt door een verschuiving van het leerlingenaantal van vmbo- naar algemeen voortgezet onderwijs (avo). Omdat Dunamare veel vmbo-onderwijs verzorgt, is het effect relatief groot. De leerlingenprognoses worden nauwgezet gevolgd. Deze daling kan alleen opgevangen worden als de formatie van de totale organisatie evenredig afneemt. Met een evenwichtige verdeling tussen personeel in vast dienstverband en tijdelijke aanstellingen kan flexibel en snel worden gereageerd op wijzigingen in de leerlingenaantallen van de scholen. Ook start Dunamare met een voorlichtingscampagne over technische opleidingen en de arbeidskansen aan leerlingen in het basisonderwijs.

Ook de vereenvoudiging van de rijksbekostiging voor het onderwijs wordt als risico benoemd. Deze nieuwe bekostigingssystematiek per 2021 heeft voor het technisch en het nautisch onderwijs mogelijke financiële gevolgen. Omdat dit onderwijs een specifieke onderwijsvorm met een beperkt aantal leerlingen heeft en grote investeringen vraagt, neemt het risico met deze nieuwe systematiek toe. Dunamare is hierover in dialoog met het Ministerie van OCW en participeert in landelijke overlegorganen, zoals de VO-raad. Voor de Dunamare-scholen in Haarlem heeft dit nagenoeg geen gevolgen.

Een ander risico is de samenstelling van het personeelsbestand. Op middellange termijn gaat een groot aantal medewerkers met pensioen. Het werven van gekwalificeerde en bevoegde docenten voor vooral de exacte vakken, Duits, Frans en Klassieke talen vormt een risico. Er is een aantal maatregelen hiertoe getroffen, zoals strategische personeelsplanning, het starten met pilots voor een kweekvijver voor schoolleiders, het aanbieden van scholing via de Dunamare Academie, het hebben van de opleidingsscholen voor stagiaires en gezamenlijke regionale projecten om de vroegtijdige uitval van startende leraren te voorkomen.

4.5 Dunamare is een financieel gezonde organisatie.

Uit de meerjarenbegroting blijkt dat Dunamare over voldoende reserves beschikt om ingeval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen. Uit genoemd verslag wordt duidelijk dat Dunamare een financieel gezonde organisatie is.

4.6 De Inspectie van het Onderwijs kent de zeven openbare scholen van Dunamare een basisarrangement toe.

De zeven scholen voor openbaar onderwijs in Haarlem hebben een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs ontvangen. Dit is de hoogste kwalificatie van de Inspectie en houdt in dat de Inspectie het onderwijs van voldoende kwaliteit acht.

4.7 Dunamare neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen

Dunamare neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Dunamare convenantspartner van de lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in dit kader in werkgroepen waaronder onderwijshuisvesting en –financiën en heeft zitting in de regiegroep L.E.A.. Ook is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicjongeren. Hiernaast is zij lid van regionale samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs VO en het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve Agenda (R.E.A.). Dunamare participeert onder meer in de RBO-werkgroepen ‘overgang po-vo, zorg voor jeugd’ en is lid van de agendacommissie van het R.B.O.. Dunamare werkt ook in de regio samen met de toeleverende (basis)scholen en vervolgopleidingen om het onderwijsaanbod goed te laten aansluiten op regionale ontwikkelingen en behoeften.

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Stichting Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

7. Bijlagen

- Bijlage A: Jaarverslag 2017 Stichting Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage B: Jaarverslag in beeld 2017, factsheet Dunamare 2017
- Bijlage C: Artikel 4 van de Statuten Dunamare onderwijsgroep